

citu a volného uvážení, místo podle zákonných předpisů, za tím účelem se právě rozhodčí soudcové úmluvou stran nebo jinou soukromoprávní disposicí, aneb kde zákonodárci samému na tomto druhu jurisdikce záleží, i zákonem zřizují. Proto naříkati nález rozhodčí nedovoluje se buď vůbec, jako tomu jest pravidelně u rozhodčích soudů zákonem dosazených na př. u rozhodčích soudů hornických a naší rozhodčí komise, aneb jen z jistých důvodů formálních, jako tomu jest u soudů dosazených soukromoprávní disposicí na př. u rozhodčích soudů bursovních podle čl. XXIII uv. zák. k civ. soud. řádu a u jiných podle § 595 c. ř. s., kde sice žaloba o bezúčinnost rozhodčího nálezu dovolena, ale právě proto, že rozhodčí soudí dle právního citu a volného uvážení, jen pro jisté vady formální, ale nikdy ne pro nesprávné právní posouzení čili špatné užití zákona, leč že by nález byl porušil právo nutící (jus cogens) aneb dobré mravy (§ 595 čís. 6 a 7 c. ř. s., a v čl. XXIV uv. zák. k civ. soud. řádu.)

II. Spor o to, zda jest zastupitelský okres povinen nahraditi svému úředníku, co tento za něho zaplatil třetím osobám, náleží před řádné soudy.

(Rozhodnutí senátu pro řešení konfliktů kompetenčních ze dne 12. prosince 1927, čís. 460 z r. 1927.)

Jan S., správce okresních kanceláří v P. v Čechách, nyní ve výslužbě, zažaloval dne 7. června 1926 u okresního soudu v P. zastupitelský okres P. na náhradu 92 Kč 20 h, jež vyplatil ze svých peněz za práce konané pro okres a za věci dodané okresu. Okresní správní komise prohlásila se v zasedání, konaném dne 17. června 1926, sama za příslušnou rozhodovati o nároku Jana S-a a podala, když okresní soud neodmítl po jejím návrhu žalobu pro nepřipustnost pořadu práva, nýbrž pokračuje v jednání, dne 26. června návrh na rozřešení takto vzniklého kladného kompetenčního konfliktu mezi ní a okresním soudem. Odůvodňuje svou příslušnost tím, že zastupitelský okres jest útvarem veřejného práva a jako soukromá osoba vystupuje jenom, když buď sám projeví takovou vůli neb zákon to přímo ustanovuje, dále že Jan S. činil platy, jichž náhradu požaduje, jako veřejný úředník okresu a může nabýti práva na náhradu jenom příznivým rozhodnutím okresní správní komise po případě vyššího samosprávného úřadu. Teprve kdyby byl takovým rozhodnutím založen subjektivní nárok, mohl by prý se státi předmětem dalšího rozhodování soudů. Naproti tomu trvá okresní soud v P. na své příslušnosti, poněvadž žalobní nárok jest nárokem práva soukromého, a také žalobce Jan S. navrhuje, aby jeho nárok byl poukázán na pořad práva.

Senát pro řešení kompetenčních konfliktů uznal, že příslušny jsou řádné soudy.

Důvody:

Každá právnická osoba veřejného práva, jakou jest i zastupitelský okres P., potřebuje ku splnění svých úkolů statků, jichž může nabýti

jenom podle všeobecných předpisů práva soukromého. Proto jest vedle svých veřejnoprávních funkcí také předmětem soukromoprávních práv a závazků a jest v této příčině podle druhé věty § 26 obč. zák. postavena úplně na roveň normální osobě fyzické. Jako tato může a musí i ona žalovati a býti žalována pouze u řádných soudů, jde-li o práva a závazky soukromoprávní. Mezi okresní správní komisí a Janem S-em jest sporno, zda S. učinil vydání, o jejichž náhradu žaluje, v mezích udělené mu plné moci, či bez příkazu, ale v tom i onom případě jest právní důvod zažalovaného nároku soukromoprávní. Bud' jest jím zmocnění, neb jednatelství bez příkazu. Jde o majetkový nárok a závazek soukromého práva, spor o něm dlužno řešiti podle pravidel všeobecného občanského zákonníka, k rozhodování o něm jsou podle § 1 j. n. ze dne 1. srpna 1895 čís. 111 ř. zák. povolány řádné soudy. Okresní správní komise popírá soukromoprávní povahu žalobního nároku, tvrdíc, že neprojevila dosud vůle jednati se žalobcem jako soukromá osoba, a že není zákonného předpisu, který by takovou vůli nahražoval. Nehledíc však k citovanému již § 26 obč. zák., jest takový předpis obsažen také ještě v § 290 obč. zák., ustanovujícím, že i stát a obec jsou zpravidla vázány při nabývání, udržování a převodu statků soukromým právem. Když okresní správní komise se nedovolává a ovšem ani nemůže dovolávati nějakého zákonného ustanovení — poněvadž ho není —, které by ji v souzeném případě sprostovalo povinností uložených všem obyvatelům státu občanským právem, nemůže býti nárok Jana S-a jinak posuzován, než podle soukromoprávních předpisů a to bez ohledu na vůli okresní správní komise. Nezáleží dále na tom, že žalobce učinil vydání, o jichž náhradu žaluje, jako úředník zastupitelského okresu v činné službě. Tato skutečnost jest nahodilá a nečiní zažalovaný nárokem nárokem veřejného práva. Podle § 40 zákona ze dne 23. července 1919, čís. 444 sb. z. a n. rozhodují se pořadem úřadů samosprávných jenom ony spory mezi okresními úředníky a okresními zastupitelstvy, jejichž předmětem jsou služební příjmy, výslužné a zaopatřovací požitky vdov a sirotek, nebo které vzešly ze služebních poměrů úředníka, tedy kde jsou sporny práva a povinnosti založené služební smlouvou. Spor o tom, zda jest zastupitelský okres povinen nahraditi svému úředníku, co tento za něj zaplatil třetím osobám, není takovým sporem a náleží proto před řádné soudy. Neobstojí ani námitka, že jest nutno, by se o nároku uradila a usnesla předem okresní správní komise, a že teprve jejím příznivým rozhodnutím by mohlo býti založeno subjektivní právo. Zda nabyl Jan S. nároku uplatněného žalobou, jest právě předmětem sporu, usnesení okresní správní komise o tomto nároku není rozhodnutím, které by tvořilo právo mezi stranami a bylo schopno právní moci, nýbrž pouhým prohlášením vůle jedné ze sporných stran. Jenom s tohoto právního hlediska může býti do něho podána stížnost k vyššímu samosprávnému úřadu, spor sám musí býti rozhodnut řádnými soudy. Zda měl žalobce sečkat se žalobou do usnesení okresní správní komise, a zda a jaký vliv bude míti na konečný výsledek sporu, že tak učinil, rozhodne soud. Příslušnost řádných soudů k rozhodování o podané žalobě nebyla předčasností neb umáhleností žaloby dotčena.